

Rozwód - Estonia

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [\[et\]](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [\[en\]](#)

SPIS TREŚCI

- 1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?
- 2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?
- 3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:
 - 3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?
 - 3.2 podziału majątku małżonków?
 - 3.3 małoletnich dzieci małżonków?
 - 3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?
- 4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?
- 5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?
- 6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?
- 7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?
- 8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?
- 9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?
- 10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?
- 11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?
- 12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?
- 13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?
- 14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?
- 15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?
- 16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?

Rozwodu może udzielić urząd stanu cywilnego lub notariusz za porozumieniem małżonków na podstawie wspólnego pisemnego wniosku lub sąd w oparciu o powództwo wniesione przez jednego z małżonków przeciwko drugiemu małżonkowi. Ten drugi

scenariusz dotyczy sytuacji, w której jedno z małżonków nie wyraża zgody na rozwód lub na warunki jego przeprowadzenia, lub sytuacji, w której urząd stanu cywilnego nie jest organem właściwym do udzielenia rozwodu.

2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?

Urząd stanu cywilnego lub notariusz może udzielić rozwodu za porozumieniem małżonków na podstawie wspólnego pisemnego wniosku, jeżeli obydwójce małżonkowie zamieszkują na terytorium Estonii.

Sąd może udzielić rozwodu w oparciu o powództwo wniesione przez jednego z małżonków przeciwko drugiemu małżonkowi.

3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:

3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?

Rozwód nie wywiera wpływu na osobiste relacje między małżonkami. Po orzeczeniu rozwodu sąd lub urząd stanu cywilnego może przywrócić małżonkowi jego wcześniejsze nazwisko na jego wniosek; w przeciwnym wypadku małżonek zachowuje nazwisko przyjęte po zawarciu małżeństwa.

3.2 podziału majątku małżonków?

Po orzeczeniu rozwodu majątek małżonków podlega podziałowi w zależności od istniejącego między nimi ustroju majątkowego. W przypadku wspólności majątkowej małżonkowie co do zasady dzielą majątek między siebie po równo, zgodnie z przepisami dotyczącymi zniesienia współwłasności. Składniki majątku wspólnego małżonków ustala się w momencie ustania wspólności majątkowej. Małżonkowie nie są zobowiązani do podziału majątku po rozwodzie. Do momentu przeprowadzenia podziału majątku wspólnego małżonkowie wspólnie wykonują prawa i obowiązki związane z tym majątkiem. Ponadto małżonkowie mają prawo do wspólnego posiadania wszelkich przedmiotów stanowiących część ich majątku wspólnego. W momencie ustania ustroju majątkowego, w ramach którego dochodzi do podziału pożytków uzyskanych z posiadanych aktywów, ustala się stan aktywów przysługujących obydwójgu małżonkom oraz roszczenia finansowe wynikające z obowiązku podziału nabytych aktywów.

Jeżeli małżonkowie wyrażą wolę podziału majątku po uzyskaniu rozwodu, majątek dzieli się zgodnie z wybranym ustrojem majątkowym lub zgodnie z umową majątkową małżeńską. Jeżeli małżonkowie podpisali umowę majątkową małżeńską, umowa ta wygaśnie w momencie rozwodu. Po wygaśnięciu umowy majątkowej małżeńskiej z powodu rozwodu prawa i obowiązki wynikające z umowy majątkowej małżeńskiej przestaną istnieć. Majątek zostanie podzielony zgodnie z umową majątkową małżeńską.

3.3 małoletnich dzieci małżonków?

Rozwód jako taki nie wywiera wpływu na kwestie związane z władzą rodzicielską, a rodzice wspólnie sprawują pieczę nad dziećmi.

Zasadniczo rodzice powinni uzgodnić, z którym z nich dziecko ma zamieszkać, które z nich i w jakim zakresie będzie odpowiedzialne za jego wychowanie oraz w jaki sposób i przez jaki okres ma być płacone świadczenie alimentacyjne. Kwota miesięcznego świadczenia alimentacyjnego na rzecz jednego dziecka nie może być niższa niż połowa miesięcznego minimalnego wynagrodzenia ustalonego przez rząd estoński.

Jeżeli rodzice nie chcą lub nie są w stanie skorzystać z prawa do wspólnej pieczy, każde z nich może zwrócić się do sądu o przyznanie mu części lub całości praw do sprawowania pieczy nad dzieckiem.

3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?

Rozwiedziony małżonek jest uprawniony do otrzymywania alimentów:

- 1) do ukończenia przez dziecko trzeciego roku życia, jeżeli po orzeczeniu rozwodu rozwiedziony małżonek nie jest w stanie zapewnić sobie utrzymania z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad wspólnym dzieckiem małżonków;
- 2) jeżeli po rozwodzie małżonek rozwiedziony nie jest w stanie zapewnić sobie utrzymania z uwagi na wiek lub stan zdrowia oraz jeżeli w momencie rozwodu istniała konieczność korzystania ze wsparcia w związku z wiekiem lub ze stanem zdrowia. Alimentów wynikających z wieku lub stanu zdrowia można się również domagać od rozwiedzionego współmałżonka, w przypadku gdy konieczność korzystania ze wsparcia z uwagi na wiek lub stan zdrowia istniała już w czasie, gdy małżonek utracił już prawo do alimentów od drugiego małżonka ze względów przewidzianych w prawie. Obowiązek alimentacyjny istnieje, dopóki od osoby uprawnionej do alimentów nie będzie można oczekiwać, że będzie ona w stanie zapewnić sobie dochód.

Ojciec dziecka jest zobowiązany do uiszczania alimentów na rzecz matki dziecka przez okres ośmiu tygodni poprzedzających narodziny dziecka oraz przez okres dwunastu tygodni po narodzinach dziecka.

Sąd może zwolnić rozwiedzionego małżonka ze spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego z przyczyn przewidzianych prawem.

Rozwiedzony małżonek uprawniony do otrzymywania alimentów może żądać spełnienia obowiązku prawnego w zakresie wypłacania alimentów wyłącznie po wniesieniu stosownego powództwa.

4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?

Uznaje się, że małżonkowie pozostają w separacji, jeżeli nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego ani pożycia małżeńskiego, a przynajmniej jedno z nich wyraźnie nie wyraża chęci przywrócenia lub rozpoczęcia takiego pożycia.

5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?

Warunkiem orzeczenia separacji jest stwierdzenie, że małżonkowie nie mieszkają razem.

6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?

Jeżeli małżonkowie pozostają w separacji, każde z nich może:

- 1) wystąpić z roszczeniem o przekazanie przez drugiego małżonka wszelkich przedmiotów, które były wykorzystywane w interesie rodziny, jeżeli dany małżonek potrzebuje ich w swoim gospodarstwie domowym i ma uzasadniony interes w ich dalszym wykorzystaniu. Wszelkie standardowe elementy wyposażenia gospodarstwa domowego stanowiące wspólną własność małżonków są dzielone między nimi zgodnie z zasadą słuszności. Zasadniczo obydwójce małżonkowie mogą wnieść roszczenie o uzyskanie rzeczy osobistych, które są ich wyłączną własnością. Wszelkie składniki majątku stanowiące wspólną własność (tj. w szczególności składniki majątku stanowiące wspólną własność małżonków) podlegają sprawiedliwemu podziałowi z uwzględnieniem interesów każdego z małżonków oraz ich dzieci;
- 2) zobowiązać drugiego małżonka do przekazania lokalu będącego wspólnym miejscem zamieszkania rodziny lub jego części na jego użytek własny, jeżeli jest to konieczne w celu uniknięcia poważnych konfliktów o charakterze osobistym. Mimo że w takim przypadku należy opierać się przede wszystkim na prawie pierwszeństwa przysługującym właścicielowi danego lokalu, lokal może również zostać przekazany do użytku małżonkowi niebędącemu jego właścicielem, jeżeli sąd uzna to za konieczne, biorąc pod uwagę środki, jakimi dysponują małżonkowie, a także uwzględniając interes dzieci.

W przypadku separacji każde z małżonków ma obowiązek wypłacać alimenty w formie regularnie wypłacanych kwot pieniężnych na pokrycie kosztów poniesionych przez drugiego z małżonków działającego w interesie rodziny.

7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?

Unieważnienie małżeństwa oznacza, że małżeństwo uznaje się za nieważne od momentu jego zawarcia. Małżeństwo może zostać unieważnione wyłącznie na mocy wyroku sądowego.

8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?

Małżeństwo można unieważnić wyłącznie w oparciu o przesłanki pozwalające stwierdzić nieważność małżeństwa wskazane w ustawie Prawo rodzinne (perekonnaseadus), tj. sąd może unieważnić małżeństwo na podstawie wniesionego powództwa, jeżeli:

- 1) w momencie zawierania małżeństwa jedno z małżonków nie spełniało wymogu dotyczącego minimalnego wieku wymaganego do zawarcia małżeństwa lub nie posiadało zdolności do czynności prawnych;
- 2) w momencie zawierania małżeństwa doszło do naruszenia zakazu zawarcia małżeństwa, o którym mowa w ustawie;
- 3) w momencie zawierania małżeństwa doszło do naruszenia wymogów formalnych określonych w ustawie;
- 4) co najmniej jedno z małżonków cierpiało na tymczasowe zaburzenie psychiczne lub z innego powodu znajdowało się w stanie wyłączającym świadome wyrażenie woli w momencie zawierania małżeństwa;
- 5) do zawarcia małżeństwa doszło w wyniku oszustwa lub pod przymusem, wskutek zatajenia informacji o stanie zdrowia lub innych informacji o charakterze osobistym przez jednego z małżonków, które to informacje miały istotne znaczenie dla ważności małżeństwa;
- 6) jedno z małżonków lub obydwójce małżonkowie nie zamierzali wywiązać się ze zobowiązań wynikających z zawarcia małżeństwa, ponieważ małżeństwo zawarto z innych względów, w szczególności w celu uzyskania zezwolenia na pobyt w Estonii (małżeństwo dla pozorów);
- 7) małżonkowie są osobami tej samej płci w wyniku zmiany płci, do której doszło w czasie trwania małżeństwa.

Ponadto małżeństwo uznaje się za nieważne, jeżeli:

- 1) zostało zawarte między osobami tej samej płci;
- 2) fakt zawarcia małżeństwa został potwierdzony przez osobę nieposiadającą uprawnień urzędnika stanu cywilnego; lub
- 3) przynajmniej jedno z małżonków nie wyraziło woli zawarcia małżeństwa.

9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?

Po unieważnieniu małżeństwa małżeństwo uznaje się za nieważne od momentu jego zawarcia. Osoby, których małżeństwo zostało unieważnione, nie posiadają w stosunku do siebie żadnych praw ani obowiązków wynikających z małżeństwa (uwzględniając prawa i obowiązki przewidziane w umowie majątkowej małżeńskiej, którą również uznaje się za nieważną).

Jeżeli do unieważnienia małżeństwa doszło ze względu na to, że jedno z przyszłych małżonków zataiło przed drugim fakt pozostawania w związku małżeńskim lub nakłoniło drugiego z małżonków do zawarcia małżeństwa w drodze fałszerstwa lub przymusu, sąd może nałożyć na takiego małżonka obowiązek świadczenia alimentów na rzecz osoby, z którą pozostawał on w nieważnym związku małżeńskim, zgodnie z przepisami dotyczącymi świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka. Na wniosek strony, która została niezgodnie z prawem nakłoniona do małżeństwa, sąd może zastosować przepisy w zakresie małżeńskiego ustroju majątkowego w odniesieniu do ustroju majątkowego stron (tj. wspólnego majątku małżonków).

Dzieci zrodzone z unieważnionego małżeństwa mają takie same prawa jak dzieci zrodzone z małżeństwa.

10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?

Urząd stanu cywilnego lub notariusz może udzielić rozwodu za porozumieniem małżonków. Skutki prawne rozwodu (np. kwestie związane z podziałem majątku małżonków) mogą zostać określone w umowie zawartej między małżonkami.

Nie przewidziano żadnych alternatywnych metod rozwiązywania sporów związanych z warunkami, na jakich udzielono rozwodu.

11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?

Wniosek lub pozew o rozwód można wnieść do:

- 1) urzędu stanu cywilnego właściwego dla miejsca zamieszkania jednego z małżonków (jeżeli oboydwoje małżonkowie zamieszkują w Estonii);
- 2) notariusza;
- 3) sądu pierwszej instancji właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego (sądu rejonowego).

Pozew o unieważnienie małżeństwa należy wnieść do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego.

Urząd stanu cywilnego udziela rozwodu na podstawie wspólnego pisemnego wniosku złożonego przez małżonków. Małżonkowie powinni potwierdzić we wniosku, że nie pozostają w sporze dotyczącym dzieci, podziału majątku wspólnego ani roszczeń alimentacyjnych. Do wniosku należy załączyć dokument potwierdzający fakt zawarcia małżeństwa. Jeżeli jedno z małżonków nie będzie mogło z uzasadnionych powodów stawić się w urzędzie stanu cywilnego osobiście celem złożenia wspólnego wniosku, może wnieść odrębny wniosek poświadczony przez notariusza. Dokumenty w języku obcym powinny zostać przedłożone do urzędu stanu cywilnego wraz z tłumaczeniem poświadczonym przez notariusza, urzędnika konsularnego lub tłumacza przysięgłego. Każdy dokument potwierdzający fakt zawarcia małżeństwa, który został wydany w państwie trzecim, musi zostać zalegalizowany lub zostać opatrzony *apostille*, chyba że postanowienia umowy międzynarodowej stanowią inaczej.

Notariusz udziela rozwodu na podstawie wspólnego pisemnego wniosku złożonego przez małżonków. Do wniosku o rozwód należy załączyć dokument potwierdzający fakt zawarcia małżeństwa. Jeżeli jedno z małżonków nie będzie mogło z uzasadnionych powodów stawić się u notariusza osobiście celem złożenia wspólnego wniosku, może złożyć odrębny wniosek poświadczony przez notariusza. Dokumenty w języku obcym powinny zostać przedłożone do urzędu stanu cywilnego wraz z tłumaczeniem poświadczonym przez notariusza, urzędnika konsularnego lub tłumacza przysięgłego. Każdy dokument potwierdzający fakt zawarcia małżeństwa, który został wydany w państwie trzecim, musi zostać zalegalizowany lub zostać opatrzony *apostille*, chyba że postanowienia umowy międzynarodowej stanowią inaczej.

Aby sprawa małżeńska mogła zostać rozpoznana przez sąd w Estonii, powództwo należy wnieść do sądu właściwego dla wspólnego miejsca zamieszkania małżonków, a w przypadku braku takiego wspólnego miejsca zamieszkania – do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli miejsce zamieszkania pozwanego nie znajduje się w Estonii, powództwo należy wnieść do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania małoletniego dziecka stron lub, w przypadku braku takiego małoletniego dziecka, do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania powoda. Przy wszczynaniu postępowania o rozwód,

separację lub unieważnienie małżeństwa należy upewnić się, że pozew spełnia wszystkie wymagania formalne przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego (tsiviilkohtumenetluse seadustik) w odniesieniu do powództwa cywilnego. Pozew oraz wszelkie dowody z dokumentów należy przekazać sądowi na piśmie lub drogą elektroniczną w języku estońskim i w formacie A4.

Pozew powinien zawierać oznaczenie sądu, dane osobowe powoda i pozwanego (małżonków) oraz ich dzieci, a także wyraźnie wskazane żądania powoda. Ponadto należy także wskazać informacje na temat okoliczności faktycznych stanowiących podstawę powództwa; powód powinien również wymienić i przedstawić wszelkie dowody znajdujące się w jego posiadaniu.

Ponadto w przypadku podziału majątku wspólnego należy wskazać w pozwie składniki oraz lokalizację takiego majątku, oszacować wartość całego majątku powoda oraz przedstawić propozycję podziału wspólnego majątku. Jeżeli małżonkowie podpisali umowę majątkową małżeńską, należy ją załączyć do pozwu.

Pozew musi zostać podpisany przez powoda lub jego pełnomocnika. Jeżeli pozew został podpisany przez pełnomocnika, należy załączyć do niego również pełnomocnictwo lub inny dokument, który potwierdza jego umocowania.

12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Jeżeli osoba występująca z wnioskiem o udzielenie pomocy prawnej nie jest w stanie pokryć kosztów procesowych z uwagi na trudną sytuację finansową lub może pokryć wyłącznie część z nich lub spłacić je w ratach oraz jeżeli można z dostateczną pewnością stwierdzić, że dane postępowanie zostanie rozstrzygnięte na korzyść tej osoby, sąd może zwolnić taką osobę z obowiązku pokrycia całości lub części kosztów procesowych, przenosząc obowiązek pokrycia tych kosztów na państwo.

13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozvodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?

Od wyroku dotyczącego rozvodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa można się odwołać zgodnie z ogólnymi przepisami regulującymi postępowanie odwoławcze, jeżeli strona wnosząca odwołanie stwierdzi, że wyrok sądu pierwszej instancji został wydany w oparciu o naruszenie prawa (np. sąd pierwszej instancji nieprawidłowo zastosował przepis prawa materialnego lub procesowego).

14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozvodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 wyrok w sprawie rozwodowej wydany w jednym państwie członkowskim jest automatycznie uznawany w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii) bez konieczności przeprowadzania jakiegokolwiek specjalnej procedury.

15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozvodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Uznanie orzeczenia o rozwodzie, separacji lub unieważnieniu małżeństwa można zaskarżyć do sądu apelacyjnego w odpowiednim państwie członkowskim wskazanym w wykazie opublikowanym w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2201/2003.

W Estonii funkcję sądu apelacyjnego pełni sąd okręgowy.

Procedura i termin wniesienia odwołania od orzeczenia sądu zostaną wskazane w tym orzeczeniu.

16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozvodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

W postępowaniu rozwodowym stosuje się ustawodawstwo państwa, w którym znajduje się wspólne miejsce zamieszkania małżonków. Jeżeli małżonkowie zamieszkują w różnych państwach, ale posiadają to samo obywatelstwo, ogólne skutki prawne wynikające z faktu zawarcia małżeństwa są określone w ustawodawstwie państwa, którego obywatelstwo posiadają ci małżonkowie. Jeżeli małżonkowie zamieszkują w różnych państwach i posiadają obywatelstwo różnych państw, ogólne skutki prawne wynikające z faktu zawarcia małżeństwa ustala się na podstawie ustawodawstwa państwa ich ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania, o ile jedno z małżonków wciąż zamieszkuje w tym państwie. Jeżeli nie można ustalić przepisów określających ogólne skutki prawne wynikające z faktu zawarcia małżeństwa zgodnie ze wspomnianymi zasadami, stosuje się prawo państwa, z którym małżonkowie są najściślej związani w inny sposób.

Jeżeli zgodnie ze wskazanym wyżej prawem rozwód jest niedopuszczalny lub jest dopuszczalny jedynie w ściśle określonych warunkach, zastosowanie ma prawo estońskie, jeżeli jedno z małżonków zamieszkuje w Estonii lub posiada obywatelstwo estońskie lub jeżeli zamieszkiwało w Estonii lub posiadało obywatelstwo estońskie w momencie zawarcia małżeństwa.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 23/10/2017